

În căutarea copacului-mamă

■
**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
a României**

SIMARD, SUZANNE

**În căutarea copacului-mamă : să
descoperim înțelepciunea pădurii /**
Suzanne Simard ; trad. din engleză de
Roxana Bîrsanu. - București : Lifestyle
Publishing, 2023

ISBN 978-606-789-346-5

I. Bîrsanu, Roxana (trad.)

502

Titlul original: *Finding the Mother Tree:
Discovering the Wisdom of the Forest*

Autor: Suzanne Simard

Copyright © 2021 by Suzanne Simard

Copyright © Lifestyle Publishing, 2023
pentru prezenta ediție
Lifestyle Publishing face parte
din Grupul Editorial Trei

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90 ;

Fax: +4 0372 25 20 20

e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.lifestylepublishing.ro

ISBN 978-606-789-346-5

■ **EDITORI:** Silviu Dragomir, Magdalena Mărculescu

■ **DIRECTOR:** Crina Drăghici

■ **REDACTARE:** Raluca Hurduc

■ **DESIGN:** Alexe Popescu

■ **DIRECTOR PRODUCȚIE:** Cristian Claudiu Coban

■ **DTP:** Dan Crăciun

■ **CORECTURĂ:** Dușa Udrea-Boborel, Irina Mușătoiu

C U P R I N S

Introducere: Conexiuni	13
Capitolul 1: Fantome în pădure	19
Capitolul 2: Țapinarii	46
Capitolul 3: Ușcați	71
Capitolul 4: Copacii salvatori	98
Capitolul 5: Uciderea solului	118
Capitolul 6: Luncile cu arini	152
Capitolul 7: Cearta din bar	190
Capitolul 8: Radioactiv	212
Capitolul 9: Quid pro quo	243
Capitolul 10: Pietre pictate	268
Capitolul 11: Domnișoara Mesteacăn	285
Capitolul 12: Naveta de nouă ore	322
Capitolul 13: Prelevarea de probe	350
Capitolul 14: Zile de naștere	378
Capitolul 15: Predarea ștafetei	409
Epilog: Proiectul copacilor-mame	445
Mulțumiri	449
Bibliografie	457

Conexiuni

Timp de generații, familia mea și-a câștigat existența tăind păduri. Supraviețuirea noastră a depins de acest negoț umil.

Aceasta este moștenirea mea.

Și eu am doborât câțiva copaci la viața mea.

Dar nimic nu trăiește pe planeta noastră fără moarte și descompunere. Din ele țâșnește viață nouă, iar această renaștere va produce o nouă moarte. Această spirală a vieții m-a învățat și să semăn semințe, să plantez lăstari, să protejeze puietii, să devin o parte a acestui ciclu. Pădurea în sine face parte din niște cicluri mai ample, precum formarea solului, migrarea speciilor și circuitul apei în natură. Sursa aerului curat, a apei cristaline și a hranei sănătoase. Există o anumită înțelepciune în procesul prin care natura oferă și primește: acordurile ei tacite și căutarea echilibrului.

Este manifestarea unei generozități extraordinare.

1 4
▼

Încercarea de a rezolva misterele care fac pădurile să supraviețuiască și modul în care sunt ele legate de pământ, foc și apă m-au transformat într-un om de știință. Am privit pădurea și am ascultat. M-am dus acolo unde m-a împins curiozitatea, am ascultat poveștile familiei și pe cele ale comunității mele și am învățat de la cercetători. Pas cu pas, taină cu taină, am folosit tot ce știam pentru a deveni detectivul care caută să identifice sursele de vindecare a lumii naturale.

Am fost norocoasă să devin una dintre primele femei dintr-o nouă generație care lucrează în industria cherestelei, dar ceea ce am descoperit nu erau lucrurile pe care le înțelesesem din copilărie. În schimb, am găsit peisaje vaste lipsite de copaci, soluri pustiite de complexitatea naturii, o duritate persistentă a elementelor naturii, comunități fără copaci bătrâni, ceea ce îi face pe cei tineri deosebit de vulnerabili, și o abordare industrială care părea incredibil de prost direcționată. Industria declarase război acelor părți ale ecosistemului — plantele luxuriante și copacii cu frunze mari, rozătoare, insecte culegătoare și dăunători — care erau considerate concurente și parazite pentru culturile ce aduc profituri, dar despre care am descoperit că erau necesare pentru vindecarea pământului. Întreaga pădure — esențială pentru existența și logica universului, din punctul meu de vedere — suferea din cauza acestei dereglări și din acest motiv suferea și tot ce se afla în jur.

Am pornit în expediții științifice pentru a-mi da seama unde am greșit atât de mult și pentru a descoperi misterele prin care pământul s-a reparat singur atunci când a fost lăsat în pace, după cum am observat că se întâmpla atunci când strămoșii mei recoltau cu mai multă grijă. În timp, a devenit surprinzător, aproape

straniu, modul în care activitatea mea se desfășura în paralel cu viața mea personală, întrepătrunse la fel de profund ca părțile ecosistemului pe care îl studiam.

În scurt timp copacii mi-au dezvăluit secrete uluitoare. Am descoperit că se află într-o rețea de interdependență, legați printr-un sistem de canale subterane, prin care simt, se conectează și relaționează cu o complexitate și o înțelepciune străvechi, care nu mai pot fi negate. Am realizat sute de experimente, în care o descoperire conducea către alta și în urma acestei aventuri am dezvăluit lecțiile comunicării dintre copaci, ale relațiilor care creează o adevărată societate silvică. La început dovezile au fost extrem de controversate, dar se știe că acum studiile sunt riguroase, recenzate și publicate pe scară largă. Nu este vorba despre povești, toane, inorogi fermecați și ficțiunea din vreun film american.

Aceste descoperiri contestă multe dintre practicile de management care amenință supraviețuirea pădurilor noastre, mai ales pe măsură ce natura se luptă să se adapteze la o lume în încălzire.

Căutările mele au început dintr-un punct de preocupare profundă față de viitorul pădurilor noastre, dar s-au transformat într-o curiozitate puternică pe măsură ce un indiciu conducea către altul, sugerând că pădurea este mai mult decât un grup de copaci.

În căutarea adevărului, copacii mi-au dezvăluit receptivitatea și puterea lor de reacție, legăturile și conversațiile lor. Ceea ce a început ca o moștenire și apoi cămin al copilăriei, mângâiere și aventură în vestul Canadei s-a transformat într-o înțelegere mai profundă a inteligenței pădurii și, mai departe, într-o analiză a modului în care putem redobândi respectul pentru această înțelepciune și ne putem vindeca relația cu natura.

Unul dintre primele indicii a apărut în timp ce analizam mesajele pe care copacii și le transmiteau între ei printr-o rețea subterană criptică de ciuperci. Atunci când am urmărit calea clandestină a conversațiilor, am aflat că această rețea se regăsește în *întregul* pământ din pădure, legând toți copacii într-o constelație de grupuri și legături fungice. O hartă grosieră a indicat, în mod surprinzător, că arborii cei mai mari și mai bătrâni sunt sursele legăturilor fungice care au ca scop regenerarea plantulelor. Și nu doar atât: ei se conectează și cu toți vecinii — tineri și bătrâni —, servind drept puncte de legătură pentru o întregă rețea complicată de fire și sinapse, și noduri. Vă voi conduce în această călătorie care dezvăluie cel mai șocant aspect al acestui tipar, și anume acela că prezintă similitudini cu creierul uman. Astfel, arborii tineri și bătrâni simt, comunică și își răspund unii altora emițând semnale chimice. *Substanțe chimice identice cu neurotransmițătorii umani. Semnale create de ioni care se transmit în cascadă prin membranele ciupercilor.*

Copacii mai bătrâni pot discerne care plantule aparțin speciei lor.

Copacii bătrâni îi hrănesc pe cei tineri și le oferă hrană și apă așa cum facem și noi cu copiii noștri. Este suficient cât să te faci să te oprești, să inspire profund și să meditezi la natura socială a pădurii și la importanța sa vitală pentru evoluție. Rețeaua de ciuperci pare să conecteze copacii, pentru ca aceștia să își mențină vitalitatea. Și mai mult decât atât: acești copaci bătrâni au grijă ca niște mame de copiii lor.

Copacii-mame.

Atunci când copacii-mame — grupurile maiestuoase care se află în centrul comunicării, protecției și

înțelepciunii pădurii — mor, ei își transmit înțelepciunea propriei specii, generație după generație, împărtășind cunoștințele privind ce este util și ce este dăunător, cine este prieten și cine este dușman, dar și despre modalitățile de adaptare și supraviețuire într-un mediu în continuă schimbare. Asta fac toți părinții.

Cum este posibil ca ei să transmită semnale de avertisment, mesaje de recunoaștere și de siguranță la fel de rapid ca printr-o conversație telefonică? Cum se ajută reciproc în vremuri de restriște și boală? De ce prezintă comportamente asemănătoare oamenilor și de ce acționează ca niște societăți civile?

După o viață întreagă petrecută ca detectiv al pădurii, percepția pe care o am despre păduri s-a schimbat complet. Cu fiecare nouă descoperire, pătrund mai adânc în secretele pădurii. Dovezile științifice sunt imposibil de ignorat: pădurea este capabilă de înțelepciune, sensibilitate și vindecare.

Aceasta nu este o carte despre cum putem salva copacii.

Aceasta este o carte despre cum copacii ne-ar putea salva pe noi.

Fantome în pădure

Mă aflam singură în ținutul urșilor grizzly, dâr-dâind din cauza zăpezii de iunie. Aveam 20 de ani, un pic de experiență și o slujbă sezonieră la o companie de cherestea din sălbaticii munți Lillooet din vestul Canadei.

Pădurea era umbroasă și cufundată într-o tăcere mormântală. Și, unde mă aflam eu, plină de fantome. Una plutea direct către mine. Am deschis gura ca să țip, dar nu a ieșit niciun sunet. Îmi simțeam inima în gât în timp ce încercam să redevin rațională, apoi am izbucnit în râs.

Fantoma nu era decât o ceață groasă care se rostogolea printre copaci, învăluindu-și tentaculele în jurul trunchiurilor. Nu existau spirite, ci doar copacii zdraveni de care mă ocupam eu. Copacii erau *doar copaci*. Și totuși, pădurile canadiene mi s-au părut întotdeauna bântuite, mai ales de către strămoșii mei, cei care au

2 0
apărat ori au cucerit pământurile, care au venit să taie, să ardă și să planteze copacii.

Se pare că pădurea nu uită niciodată.

Chiar și atunci când am dori să ne uităm păcatele.

Era deja pe la jumătatea după-amiezii. Ceața se strecura printre grupurile de brazi subalpini, dându-le o anumită strălucire. Picături care reflectau lumina conțineau în ele lumi întregi. Crengile erau încărcate de muguri noi de un verde-smarald peste o haină de ace de jad. O minunăție, tenacitatea aceasta a mugurilor de a reînvia în fiecare primăvară, de a saluta cu exuberanță zilele tot mai lungi și vremea tot mai caldă, indiferent de greutățile cauzate de iarnă. Mugurii creați să se transforme în frunzele primordiale, în armonie cu culoarea crudă a verilor anterioare. Am atins câteva ace moi, mângâiată de catifelarea lor. Stomatele lor — orificiile acelea mici care absorb dioxidul de carbon care se combină cu apa pentru a produce zaharuri și oxigen pur — pompau aer proaspăt pe care eu să îl înghit cu poftă.

Cuibăriți lângă copacii mai bătrâni, înalți și muncitori stăteau puietii adolescenți, de care se sprijineau lăstarii și mai tineri, toți înghesuiți unii în alții așa cum fac familiile atunci când este frig. Sulițele brazilor bătrâni și ridați se înălțau către cer, adăpostindu-i pe ceilalți. Așa cum mama și tata, bunicile și bunicii m-au protejat pe mine. Dumnezeu știe că am avut nevoie de tot atât de multă îngrijire ca o plantulă, având în vedere că intram mereu în belele. Când aveam 12 ani, m-am cățarat pe o salcie care atârna deasupra râului Shuswap ca să văd cât de sus pot urca. Am încercat să mă întorc, dar am alunecat și am căzut în apă. Bunicul Henry a sărit în barca de lemn făcută manual și m-a apucat de gulerul tricoului, chiar înainte de a dispărea în torent.

Aici, în munți, zăpada era mai înaltă decât un mormânt, timp de nouă luni pe an. Copacii mă întreceau cu mult, deoarece ADN-ul lor era creat astfel încât să se poată dezvolta în pofida condițiilor extreme ale climei continentale, care pe mine m-ar fi distrus. Am mângâiat creanga unui copac mai bătrân, ca să îmi arăt recunoștința pentru că proteja vlăstarele mai vulnerabile, care găzduia un con căzut în cotul unei crengi.

Mi-am tras căciula peste urechi în timp ce mă îndepărtam de drumul forestier pentru a mă adânci mai mult în pădure, prin zăpadă. Deși mai erau doar câteva ore până la căderea nopții, m-am oprit pe un buștean victimă a ferăstraiei care creaseră poteca. Suprafața palidă și rotundă a capătului tăiat dădea la iveală inelele de creștere la fel de fine ca niște gene. Lemnul tânăr, gălbui, celulele primăvăratice pline cu apă erau încercuite de celulele de un brun-închis ale lemnului mai bătrân format în august, când soarele este puternic și se instalează seceta. Am numărat inelele, marcând fiecare deceniu cu un creion: copacul avea vreo 200 de ani. Mai mult de dublul anilor pe care propria mea familie i-a trăit în aceste păduri. Cum au făcut față copacii ciclurilor schimbătoare ale dezvoltării și stagnerii și cum s-au comparat acestea cu bucuriile și greutățile pe care le-a trăit familia mea în tot acest timp? Unele inele erau mai late — pentru că arborele a crescut mult în anii ploioși sau poate în anii călduroși după ce un copac vecin a pierit —, iar altele erau aproape prea subțiri pentru a fi zărite, pentru că a crescut mai încet în vreme de secetă, într-o vară rece sau în alte condiții de stres. Acești copaci au supraviețuit unor perioade climatice dificile, concurenței sufocante și incendiilor devastatoare, dezechilibrelor create de vânt sau de insecte, eclipsând de departe colonialismul,